

افزایش کشت تریاک؛ هزینه‌ها و خلاءها

سرمقاله

نبرد استراتیژی یا مبارزه ناکام با مواد مخدر؟

محمد رضا هویدا

پارلمان روز گذشته وزرای داخله، صحت عامه و مبارزه با مواد مخدر را استعجاب کرد. سئوالات در حقیقت تکراری بود و جوابها نیز طبق معمول تکراری و مبهم. افغانستان با حقایق تلخی روبرو است که به گفته وزیر صحت عامه با یک سونامی خاموش روبرو هستیم. امسال تولید مواد مخدر ۴۳ درصد افزایش یافته است. سه میلیون تن در کار و بار مواد مخدر مصرف اند. وکلا در پارلمان بیشتر از ناکامی مبارزه با کشت، تولید و قاچاق مواد مخدر صحبت کردند، اما بحث اصلی این است که آیا دولت به معنای واقعی استراتیژی مشخصی برای مبارزه با مواد مخدر در افغانستان دارد و این مبارزه با شکست مواجه شده است و در اصل هیچ استراتیژی و برنامه مشخصی برای مبارزه با مواد مخدر وجود ندارد، تا چه رسد به این که شکست خورده باشد.

آیا دولت افغانستان استراتیژی مشخصی برای مبارزه با مواد مخدر را دارد، در حالی که: اول؛ شکی در این نیست که عده ای مقامات دولتی محلی و در مرکز در این کار دست داشته و دارند. نمی توان باور کرد که در پارک شهر نو و یا بل سوخته و یا دیگر نقاط مذهب شهر کابل، هزاران معتمد وجود داشته باشند و روزانه صدها کیلو مواد مخدر توزیع و مصرف شود، اما هیچ یک از مقامات امنیتی شهر کابل از آن خبر نداشته باشند و یا نتوانند جلو آن را بگیرند. یا اینکه چهل و سه درصد تولید مواد مخدر در کشور افزایش یافته باشد، ولی مقامات محلی و مرکزی هیچ نقشی در افزایش و کاهش آن نداشته باشند.

دوم اینکه تقلیل دادن وظیفه مبارزه با مواد مخدر را به دو یا سه وزارت مثل وزارت داخله، صحت عامه و وزارت مبارزه با مواد مخدر نشان از بی برنامه‌ی دولت دارد. در کشوری که بیش از پنج میلیون تن در مصرف، کشت، تولید، قاچاق مواد مخدر آلوده اند، وضعیت در حالت بحران قرار دارد. بدین معنا که تمام نهادهای امنیتی، تمامی وزارت خانه ها و ادارات مستقل و ریاست ها، باید در هماهنگی کامل و نزدیک با یکدیگر در طرح و اجرای یک استراتیژی کامل و جدی نقش داشته باشند. اما هرگز شاهد چنین امری نبوده ایم.

سوم اینکه، بحران مواد مخدر با مسئله حاکمیت و ثبات و تروریزم در کشور رابطه مستقیم دارد. ارتباط محکم، واضح و روشنی میان افزایش فعالیت های تروریستی و گسترش ناامنی با افزایش کشت و تولید مواد مخدر وجود دارد. همه گروه های تروریستی از کشت، قاچاق و تولید مواد مخدر به عنوان یکی از منابع اصلی تمویل خود استفاده می کنند.

چهارم؛ مواد مخدر یک بحران بین المللی نیز است. دولت افغانستان نتوانسته بحران مواد مخدر را در یک ارتباط دقیق و جدی میان کشورهای منطقه و جهان به عنوان یک مسئله اساسی مطرح و کار کند.

بنابر این، ظاهر شدن پارلمان در جایگاه ژورنالیستها و طرح پرسش و شنیدن پاسخ از وزراء، نه تنها یک کار مثبت برای مبارزه با مواد مخدر نیست، بلکه دولت را از مبارزه با مواد مخدر دور می سازد. باید از وکلا پرسید که نقش خود وکلا و پارلمان در تعمیق، گسترش و افزایش این بحران چیست؟ آیا همه گزارش ها و خبرها و اتهام هایی که شماری از وکلای پارلمان خود در گسترش این بحران نقش دارند و یا پارلمان نتوانسته به وظیفه خود عمل کند، کاملا دروغ است؟

حقیقت این است که استراتیژی مشخص و واضحی برای مبارزه با مواد مخدر وجود ندارد. آنچه به عنوان استراتیژی نشان داده می شود و یا آنچه به عنوان فعالیت های دولت علیه مواد مخدر نام برده می شود بیشتر برنامه های پراکنده و غیر منظم برای مبارزه با مواد مخدر است. به همین جهت نیز دولت تا کنون از کشت بدید گرفته تا نابودی مزارع تریاک و تا زندانی ساختن زارعان را انجام داده ولی هیچ کدام با واقعیت های موجود هماهنگ نبوده و تأثیری نیز در کاهش کشت و تولید و قاچاق مواد مخدر نداشته است.

حکومت افغانستان و دفتر جرایم و مواد مخدر سازمان ملل متحد گزارش خود را در مورد تولید، کشت و قاچاق تریاک در افغانستان منتشر نموده است. در این گزارش، خبر از افزایش ۴۳ درصدی کشت تریاک در افغانستان را نسبت به سال گذشته نشان می دهد. براساس این گزارش، افغانستان در سال گذشته ۲۳۰۰ تن تریاک از ۱۱۰ هزار هکتار زمین برداشت نموده بود و امسال این رقم به ۴۸۰۰ تن از ۲۰۱ هزار هکتار زمین برداشت نموده است. از سال ۲۰۰۲ به این سو، همواره با افزایش کشت تریاک در افغانستان مواجه بوده ایم و پیوند آن با گروه‌های مافیایی و گروه‌های شورشی پیچیده تر شده است. در این نوشتار سعی می کنم عوامل و دلایل افزایش کشت تریاک و هزینه‌های آن را بر جامعه افغانستان برشمارم. دو دلیل اساسی در افزایش کشت تریاک در افغانستان وجود دارد. مهمترین و

اساسی ترین دلیل وجود فساد است. تحقیق در مورد پیوند مقامات سیاسی با کشت و قاچاق مواد مخدر صورت نگرفته است. اما، اگر چنین تحقیق صورت گیرد بدون شک، مقامات سیاسی از تجارت تریاک سود می برد. مقامات کابل در مبارزه با کشت تریاک همواره گزینشی عمل نموده است. یعنی مزارع را تریاک کشت شده‌اند ویران نموده است که صاحب آن ارتباط با حلقه‌های سیاسی نداشته اند و افرادی در درون حکومت نیز نداشته است. اما، مزارع که پیوندی با یکی از زورمندان، مقامات سیاسی دارد دست نخورده باقی مانده است. این مسئله بارها در رسانه‌ها بازتاب یافته است. حتی در گزارش‌های معتبر نهادهای بین المللی نیز آمده است. اما، تا هنوز به این مسئله توجه جدی صورت نگرفته است. این فرصت را فساد به مقامات فراهم نموده است تا از تجارت تریاک سود ببرند. افزایش کشت کونکاز در واقع نشان از شکست مبارزه با این پدیده و شکست در مبارزه با فساد نیز است.

عامل دیگر در افزایش کشت کونکاز گسترش دامنه ناامنی است. گروه طالبان در سال‌های نخست کشت تریاک را حرام اعلام کرد اما، به زودی سود آن را دریافت و کشت آن را مجاز دانست. آن‌ها به این دلیل آن را مجاز اعلام کرد که می گفتند از تریاک خارجی‌ها استفاده می کنند. اما، برعکس کشت چرس را حرام اعلان کرد زیرا، می گفتند که در داخل کشور مصرف می شود. گروه طالبان همواره یکی از طرف‌های بوده است که از کشت تریاک سود برده است. در گزارش‌های سال ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ به کنگره ایالات متحده آمریکا آمده است که گروه طالبان ۴۰ درصد مصارف و مخارج جنگ خود را از کشت و قاچاق تریاک به دست می آورد. بنابراین، یکی از دلایل افزایش کشت تریاک گسترش ناامنی است. در هر جا که گروه طالبان حضور داشته‌اند تریاک کشت شده‌اند. اما، این بدین معنی نیست که در ولایت‌های که گروه طالبان حضور نداشته‌اند تریاک کشت نشده‌اند. در آن ولایات حضور قدرتمند گروه‌های مافیایی و رابطه و سود مقامات حکومتی باعث شده

رحیم حمیدی

است که مزارع تریاک تخریب و ویران نگردد و دست نخورده باقی بماند. کشت تریاک به صورت مشخص چند هزینه را بر افغانستان تحمیل می کند. از آنجایی که گروه طالبان از کشت و قاچاق تریاک سود می برد، می توان گفت که تریاک در واقع بر شعله ور کردن آتش جنگ کمک بسیار می کند. اگر گزارش‌های صورت گرفته درست باشد که گروه طالبان در حدود ۴۰ درصد نیازمندی خود را از مجرای کشت و قاچاق تریاک به دست می آورد باید گفت که تریاک یکی از مهمترین عوامل پایداری جنگ در افغانستان است. بنابراین، مبارزه با کشت و قاچاق مواد مخدر باید بخش از برنامه و سیاست مبارزه ما در برابر گروه‌های شورشی باشد و هم جزئی از سیاست صلح ما با گروه‌های شورشی. به دیگر سخن، برای سرکوب گروه طالبان و ضربه زدن به این گروه نیازمند مبارزه جدی با کشت و قاچاق مواد مخدر می باشیم و هم برای آوردن صلح در کشور ضرورت به قطع منابع مالی گروه طالبان و دیگر گروه‌های شورشی از مجرای

کشت و قاچاق مواد مخدر می باشیم. در هر صورت، مبارزه با کشت و قاچاق مواد مخدر یکی از ضرورت‌های اساسی جامعه افغانستان است. در تجارت تریاک کمترین سود را دهاقین کشور می برد. در طرف مقابل، بیشترین سود را گروه‌های مافیایی و گروه‌های شورشی. به دیگر سخن، دهاقین براساس ادبیات مارکسیستی استثمار می شود. این مسئله منجر به افزایش شکاف میان دهاقین و گروه‌های که دستی در تجارت تریاک دارد می شود. ایجاد شکاف اما، منجر نمی شود که دهاقین دست از کشت تریاک بکشند بلکه این شکاف باعث می شود که دهاقین زحمت بیشتر در کشت تریاک بکشند تا سود بیشتر عایدش شود و فاصله خود را کمتر کند. در کنار آن، پول زیادی به شکل غیر قانونی وارد کشور می شود که تأثیر منفی بر ارز کشور دارد. در دهه ۱۹۹۰ وقتی از گروه طالبان پرسیده شده بود که چرا کشت تریاک را مجاز و چرس را حرام دانسته است. در پاسخ گفته بود که از چرس افغان‌ها استفاده می کند و

داعشیان و فرهنگیان

سخنرانی عبدالکریم سروش در لندن/ برگردان: جانعلی شکرعلیزاده

دینی متهم می کند. عده ای از مسلمانان هم به شک افتاده اند که تکند این همان دین واقعی ما است که چهره واقعی آن رو نما شده است و ما خبر نداریم و رسانه های غربی که دل خوشی از مسلمانان ندارند هم با آب و تاب بیشتری چیزی به آن می افزایند به مردم می فرورسند. این وظیفه فرهنگیان هست که واقعیت را بیان کنند که این گروه وحشی خیلی هم ریشه اسلامی ندارد. اینکه چرا این گروه از بین مسلمانان ظهور کرده عوامل مختلفی هست که به چند تای آن اشاره می کنیم. ما مسلمانان در مقابل جهان مدرنیته دچار بحران شدیم. جهان مدرنیته یا همان جهان غرب در حال رشد و شکوفایی سریع خود است. مسلمانان در این جهان مدرنیته با دو بحران روبروست. یکی بحران هویت و دیگری بحران معرفت، اینکه ما که بودیم و کجا بودیم در حال حاضر کجا هستیم آیا در جهان مدرنیته به حساب می آییم، تاریخ گذشته پرافتخاری هم نداریم که بگوییم حداقل اگر در گذشته مانند غرب از ریاضیات چیزی نمی دانیم، در فیزیک و طبیعت دستی بر آتش نداریم حداقل در فلسفه پیشتازیم، نه درک دینی درستی از دین داریم نه درک عملی از طبیعت داریم. گروه داعش معلول همین بحران هویت است داعشیان سعی خواهند بگویند ما هستیم ما می تواییم، ما می تواییم غربیان را آسپب

دینی متهم می کند. عده ای از مسلمانان هم به شک افتاده اند که تکند این همان دین واقعی ما است که چهره واقعی آن رو نما شده است و ما خبر نداریم و رسانه های غربی که دل خوشی از مسلمانان ندارند هم با آب و تاب بیشتری چیزی به آن می افزایند به مردم می فرورسند. این وظیفه فرهنگیان هست که واقعیت را بیان کنند که این گروه وحشی خیلی هم ریشه اسلامی ندارد. اینکه چرا این گروه از بین مسلمانان ظهور کرده عوامل مختلفی هست که به چند تای آن اشاره می کنیم. ما مسلمانان در مقابل جهان مدرنیته دچار بحران شدیم. جهان مدرنیته یا همان جهان غرب در حال رشد و شکوفایی سریع خود است. مسلمانان در این جهان مدرنیته با دو بحران روبروست. یکی بحران هویت و دیگری بحران معرفت، اینکه ما که بودیم و کجا بودیم در حال حاضر کجا هستیم آیا در جهان مدرنیته به حساب می آییم، تاریخ گذشته پرافتخاری هم نداریم که بگوییم حداقل اگر در گذشته مانند غرب از ریاضیات چیزی نمی دانیم، در فیزیک و طبیعت دستی بر آتش نداریم حداقل در فلسفه پیشتازیم، نه درک دینی درستی از دین داریم نه درک عملی از طبیعت داریم. گروه داعش معلول همین بحران هویت است داعشیان سعی خواهند بگویند ما هستیم ما می تواییم، ما می تواییم غربیان را آسپب

داعش گروهی که تحت نام دولت اسلامی شام عراق ظهور یافته و اعمال آنان توام با خشونت و قتل و خونریزی است وضدیت شدیدی با شیعیان هم دارد وجود دارد و نمی شود آن را نادیده گرفت. هرچند ما این گروه را فتنه گر و ضد اسلام می دانیم اما آنها به اعمالشان ادامه می دهند و بدبینی به مسلمانان را بیشتر می کنند. اینک اینها چه کسانی هستند از کجا پیدا شدند چطور به یک باره در سرزمین های اسلامی قد علم کردند؟ ماهیت این گروه چیست؟ سوال هایی هست که چه مسلمان و چه غیر مسلمان در ذهن شان پدید آمده است. روزی نیست که دهها مقاله و نوشته درباره این فرقه فاسد نو ظهور نوشته نشود. همه کم و بیش آگاهییم که از کجایین ها سرچشمه می گیرند اگر بطور اجمالی بدور از مسایل

البيغادي گفته است. در حالی که نظرات هزاران عالم دینی را نمی بینند فقط گفته یک آدم وحشی و شورو بی خبر از دین در این بیند. عده ای تمعدا در حال بد نامی مسلمانان هست. هزاران حکیم و عالم چیز دیگر می گوید آنها را نادیده می گیرد می گوید بین اسلام همین است که بغدادی می گوید. این نشان دهنده این است که بدنیاال حقیقت نیستند. بلکه بدنیاال بسد نامی هست. از طرفی تمدن غرب یک تمدن دو رویه هست یک روی زیبا و بسک روی نازیبا دارد. روی زیبا آن همین علم و دانش و تکنولوژی و حقوق بشر و دموکراسی و صنعت است. چنانچه به کتابخانه های غرب سر بزنید تحسین نان از این همه تلاش و کوشش برانگخته می شود که دنیا را متحول کرده است و انقلابات عظیمی در علم و دانش پدید آمده است. یکی از همین انقلابات انترنت هست که معلوم نیست ادماها را در آینده به کجا خواهد کشید. رویه دیگر آن استعمار و استثمار و زورگویی است. چنان که دخالت های آنها را دیدیم می بینیم و کشورهای را در دستمره خود داشتند و دارند. تمدن غرب تمدن پویاتری است. علمی است در علم بیانات و اظهارات بر پایه استدلال های قوی استوار هست. مستدل است اما هست. اسلامی که در هزارو چهارصد سال پیش دریافت کردیم به همان صورت پذیرفتیم و مطابق نیازمندی هایمان نتواستیم راه گشایی پیدا کنیم، داعشیان دانش گفتمان را ندارند اینان سر خورده عده ای هستند از استدلال ناتوان هستند می گویند نظر ما همین هست یا بپذیر یا اگر نپذیری می کشیم، نقطه ضعف های زیادی دارند و در این بین کشورها و گروههایی هم هستند که از این موقعیت استفاده می کنند و آتش احساسات اینان را شعله ور می سازد گروه داعش همانند خروج در زمان حضرت علی (ع) هستند که بعداز فوت پیامبر ظهور کرد و برداشت های خیلی خشن و بی رحمی از اسلام داشتند که با کوچکترین اشتباهات فرد را خارج شده از دین می نامیدند و به قتل و کشتار می زدند. داعشیان هم مثل آنها این اعمال خونینی را به اجرا می گذارند. تا زمانی که معضلی به نام اسلام ناب محمدی داشته حل نکردد گروههایی پیدا خواهد شد که بدنیاال این ناب می گردند و تفسیری از ناب پیش خودشان بوجود می آورند و سایرین را قلع و قمع خواهند نمود. داعشیان نمود عینی آن است که برداشت منحصر به خودشان از اسلام را دارند و همه را وادار می کنند که از آن تفسیرشان پیروی نماید.

روزنامه افغانستان ما از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله یانگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

بنیان گذار: دکتر حسین یاسا
مدیر مسول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتورست: خالق علی زاده

دیزاین: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۳۷

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

